

Účtová třída 5 - Náklady

ve znění Opatření MF

- č. 82/93, č. j. 281/69 810/93 ze dne 7.12.1993,
č. 57/94, č. j. 281/13 510/94 ze dne 18.3.1994,
č. 128/94, č. j. 281/73 250/94 ze dne 21.12.1994,
č. 46/95, č. j. 281/43 180/95 ze dne 27.7.1995,
č. 78/96, č. j. 281/66 191/96 ze dne 11.11.1996,
č. 81/97, č. j. 281/89 070/97 ze dne 2.12.1997,
č. 6/99, č. j. 281/93 488/98 ze dne 7.1.1999,
č. 38/2000, č. j. 281/84 064/00 ze dne 10.11.2000.

Obsah:

[Čl. I](#) Úvodní ustanovení

[Čl. II](#) Obsahové vymezení účtových skupin provozních nákladů

[Čl. III](#) Obsahové vymezení účtových skupin finančních nákladů

[Čl. IV](#) Obsahové vymezení účtové skupiny pro mimořádné náklady

[Čl. V](#) Obsahové vymezení účtové skupiny pro daně z příjmů a převodové účty

Čl. I

Úvodní ustanovení

(1) Účtová třída 5 obsahuje prvotní a ve vybraných případech i druhotné náklady. Na jednotlivé účty této účtové třídy se účtují účetní případy narůstajícím způsobem od začátku roku.

(2) Výčet nákladů u jednotlivých syntetických účtů není vyčerpávající. Na jednotlivé syntetické účty se mohou účtovat další náklady, které svou povahou odpovídají ekonomické náplni těchto účtů.

(3) Pokud ve vyúčtováních (fakturách) za přijaté služby nebo nákladech zúčtovaných podle jiných dokladů budou zahrnuty také částky, které nepatří do nákladů účetní jednotky (např. soukromé telefonní hovory, přepravné, nájemné, elektrický proud apod.), lez postupovat takto:

- a) zjistí-li se před zaúčtováním příslušných vyúčtování (faktur) nároky, které mají pracovníci, popř. účetní jednotky, uhradit, částky takových nároků se zaúčtují přímo na příslušné účty v účtové [třídě 3](#) - Zúčtovací vztahy,
- b) nezjistí-li se tyto částky před zachycením příslušných vyúčtování (faktur), zaúčtují se

částky na příslušné účty v účtové třídě 5. O dodatečně přijaté náhrady nebo vyúčtované nároky na ně na účtech v [účtové třídě 3](#) se sníží zachycené náklady v účtové třídě 5,

- c) u účetních jednotek, které poskytují služby (např. v cestovních kancelářích, ve veřejném stravování), se v nákladech v účtové třídě 5 účtují celé částky faktur či jiných dokladů a tržby za poskytnuté služby se vyúčtují v [účtové třídě 6](#).

(4) Analytickou evidenci v účtové třídě 5 je třeba přizpůsobit ustanovením [zákona o daních z příjmů](#). Zejména je nutno u účtů, na nichž se zachycují připočitatelné a odpočitatelné položky pro zjištění základu pro výpočet daňové povinnosti, sledovat tyto položky odděleně; u položek, které se z hlediska ovlivnění daňového základu uznávají podle ustanovení [zákona o daních z příjmů](#) jen ve zvlášť stanovených případech (např. cestovné, dary), je nutné zajistit v účetnictví podklady pro analýzu těchto položek z hlediska daňového.

(5) Zůstatky účtů v účtové třídě 5 se při uzavírání účetních knih převádějí na vrub účtu 710 - Účet zisků a ztrát.

Čl. II

Obsahové vymezení účtových skupin provozních nákladů

(1) Účtová skupina 50 - Spotřebované nákupy

(1.1) Na účtech této účtové skupiny se účtuje v závislosti na zvoleném způsobu účtování o zásobách.

(1.2) Při uplatnění způsobu A se postupuje takto:

- v průběhu účetního období

spotřebované položky materiálu a zboží se běžně vyúčtovávají na vrub účtů 501 - Spotřeba materiálu a 504 - Prodané zboží se souvztažným zápisem ve prospěch účtů zásob,

- při uzavírání účetních knih

případné rozdíly mezi fyzickým stavem zásob zjištěných při inventarizaci a účetním stavem na příslušných účtech zásob se vyúčtují podle své povahy v souladu s ustanovením postupů účtování v účtové [třídě 1](#) - Zásoby, [čl. II](#) odst. 2.1.2.

(1.3) Při uplatnění způsobu B se postupuje takto:

- v průběhu účetního období

náklady, které tvoří pořizovací cenu jednotlivých položek nákupu, se účtují na vrub účtů 501 - Spotřeba materiálu a 504 - Prodané zboží,

- při uzavírání účetních knih

počáteční zůstatky účtů 112 - Materiál na skladě a 132 - Zboží na skladě a v prodejnách se vyúčtují souvztažným zápisem na vrub účtů 501 - Spotřeba materiálu a 504 - Prodané zboží. Konečné stavy zásob materiálu a zboží ověřené inventarizací se vyúčtují na vrub účtů 112 - Materiál na skladě a 132 - Zboží na skladě a v prodejnách ve prospěch účtů 501 - Spotřeba materiálu a 504 - Prodané zboží. U inventarizačních rozdílů se postupuje v souladu s ustanovením postupů účtování v účtové [třídě 1](#) - Zásoby, [čl. II](#) odst. 3.1.2.

(1.4) Na účtech 502 - Spotřeba energie a 503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek se účtují neskladovatelné nákupy.

(1.5) Vedení účtu 504 - Prodané zboží je povinné u účetní jednotky provozující obchodní činnost, byť by se jednalo o účetní jednotku splňující podmínky pro vedení skupinového syntetického účtu 500 - Spotřebované nákupy.

(2) Účtová skupina 51 - Služby

Na účtech této účtové skupiny se účtují prvotní náklady za externí služby, tj. výkony od jiných účetních jednotek. Výjimku tvoří účet 513 - Náklady na reprezentaci, kde se účelově shromažďují náklady týkající se reprezentace a kde se účtuje i o vlastních výkonech, které použijí pro účely reprezentace. Na účtu 518 - Ostatní služby se účtuje drobný dlouhodobý nehmotný majetek, o kterém účetní jednotka rozhodla, že není investičním majetkem.

(3) Účtová skupina 52 - Osobní náklady

Na účtech 521 - Mzdové náklady, 522 - Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti, 523 - Odměny členům orgánů společnosti a družstva se účtují veškeré požitky zaměstnanců včetně příjmů společníků a členů družstva ze závislé činnosti. Na těchto účtech se účtují mzdy zásadně v hrubých částkách. Do hrubé mzdy musí být zahrnuta také naturální mzda, je-li součástí mzdy. Nepeněžní plnění mezd (naturální mzda) se účtuje v cenách obvyklých, které uznává [zákon o daních z příjmů](#).

(4) Účtová skupina 53 - Daně a poplatky

(4.1) V této účtové skupině se zachycují daně, odvody a podobné platby charakteru nákladů v případech, kdy je účetní jednotka poplatníkem s výjimkou daně z příjmů, která se účtuje na vrub účtů účtové skupiny 59 - Daně z příjmů a převodové účty.

(4.2) Na účtu 538 - Ostatní daně a poplatky se účtují též doměrky těchto daní za minulá léta včetně daně z přidané hodnoty za minulá léta v případech, kdy o tuto daň již nelze zvýšit hodnotu hmotného a nehmotného investičního majetku, zásob, pohledávek apod. Dále se zde účtují doměrky spotřební daně vztahující se k vlastní spotřebě vybraných výrobků v souladu se [zákonem o spotřebních daních](#).

(5) Účtová skupina 54 - Jiné provozní náklady

(5.1) Na vrub účtu 541 - Zůstatková cena prodaného nehmotného a hmotného investičního majetku se účtuje rozdíl mezi cenou prodávaných předmětů vedenou na účtech účtových skupin 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek, 02 - Dlouhodobý hmotný majetek - odpisovaný a vytvořeními oprávkami. Dále se na vrub tohoto účtu účtuje v souvislosti s prodejem neodpisovaného hmotného investičního majetku jeho cena evidovaná na účtech účtové skupiny 03 - Dlouhodobý hmotný majetek - neodpisovaný a hodnota úplatně převedené investice.

(5.2) Na vrub účtu 542 - Prodaný materiál se účtuje v souvislosti a prodejem úbytek materiálu v ocenění pořizovací cenou.

(5.3) Na vrub účtu 543 - Dary se účtuje bezplatné předání majetku, k němuž není podnik povinen. Patří sem např. zůstatková cena darovaného nehmotného a hmotného investičního majetku včetně daňové povinnosti z titulu daně z přidané hodnoty vztahující se na bezplatné plnění.

(5.4) Na vrub účtů 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení se účtují částky závazků bez ohledu na to, zda byly zaplacený či nikoliv, a to

- smluvní pokuty a úroky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení [Obchodního zákoníku](#) s výjimkou úroků z prodlení podle smlouvy o úvěru,
- poplatky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení [Občanského zákoníku](#),
- penále, popř. jiné sankce, ze smluvních vztahů,
- postěžní částky ve smyslu příslušných ustanovení [zákonu směnečného a šekového](#)
- odstupné podle [§355](#) Obchodního zákoníku

(5.5) Na vrub účtu 545 - Ostatní pokuty a penále se účtují částky závazků podle příslušných dokladů bez ohledu na to, zda byly zaplacený či nikoliv.

(5.6) Na vrub účtu 546 - Odpis pohledávky se účtují případy odpisu pohledávky v souladu s [§24](#) odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Případný odpis pohledávek nad uvedený rámec, například odpis pohledávky, u které ze všech okolností případu je zřejmé, že náklady na její vymáhání přesáhnou její výtěžek nebo je podle sdělení příslušného orgánu (policie, soudy apod.) dlužník neznámého pobytu, se sleduje v oddělené analytické evidenci k tomuto účtu.

Dále se zde účtuje odpis pohledávky v souladu s [článkem V](#) (přechodná ustanovení k čl. 1), bod 1 zákona č. 149/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon [č. 586/1992 Sb.](#), o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Nominální hodnota těchto pohledávek se při plném či částečném odepsání sleduje na podrozvahových účtech.

Na 546 se účtuje i hodnota pohledávky při jejím postoupení.

(5.7) Na vrub účtu 548 - Ostatní provozní náklady se účtují ostatní položky neúčtované na předcházejících účtech, které se týkají provozní oblasti.

(6) Účtová skupina 55 - Odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů

(6.1) V této účtové skupině se zachycují položky týkající se provozní (běžné) činnosti, tj. bez finančních a mimořádných nákladů a k nim se vztahujících opravných položek (účtová skupina 56 až 58).

(6.2) Způsob odpisování investičního majetku je stanoven u [úctové třídy 0](#) - Dlouhodobý majetek. Na účtu 551 - Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku se účtují odpisy podle odpisového plánu, zatímco zůstatková cena prodaného nehmotného a hmotného investičního majetku se účtuje na vrub účtu 541 - Zůstatková cena prodaného nehmotného a hmotného investičního majetku. Na účet 551 - Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku patří dále zůstatková cena nehmotného a hmotného investičního majetku při jeho fyzické likvidaci v důsledku opotřebení. Zůstatková cena nehmotného a hmotného investičního majetku v

důsledku mank a škod se účtuje přímo na vrub účtu 582 - Manka a škody.

(6.3) Kromě odpisů nehmotného a hmotného investičního majetku se v této účtové skupině dále účtuje tvorba zákonných rezerv (účet 552 - Tvorba zákonných rezerv), tvorba ostatních rezerv (účet 554 - Tvorba ostatních rezerv) se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 451 - Rezervy zákonné a zbyvajících účtů účtové skupiny 45 - Rezervy.

(6.4) Na vrub účtu 555 - Zúčtování komplexních nákladů příštích období se zachycují položky provozního charakteru se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 382 - Komplexní náklady příštích období.

(6.5) Na vrub účtu 557 - Zúčtování oprávek k opravné položce k nabytému majetku se účtují částky vyjadřující postupné umořování opravné položky k nabytému majetku se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 098 - Oprávky k opravné položce k nabytému majetku.

(6.6) Souvztažnými účty k účtu 559 - Tvorba opravných položek jsou účty účtových skupin 09 - Opravné položky k investičnímu majetku (s výjimkou účtů 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám, 096 - Opravná položka k finančním investicím, 097 - Opravná položka k nabytému majetku a 098 - Oprávky k opravné položce k nabytému majetku), 19 - Opravné položky k zásobám a účet 391 - Opravná položka k pohledávkám.

Čl. III

Obsahové vymezení účtových skupin finančních nákladů

(1) Účtová skupina 56 - Finanční náklady

(1.1) Na účet 561 - Prodané cenné papíry a vklady se vyúčtuje úbytek cenných papírů souvztažně se zápisy na účtech 061 - Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s podstatným vlivem, 063 - Ostatní investiční cenné papíry a vklady, 069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek, 251 - Majetkové cenné papíry, 252 - Vlastní akcie, 253 - Dlužné cenné papíry, 255 - Vlastní dluhopisy a 385 - Příjmy příštích období v případech prodeje dlužných cenných papírů, k nimž je na účet 385 vyúčtován naběhlý alikvotní výnosový úrok.

(1.2) Na účtu 562 - Úroky se účtuje platební povinnost z titulu úroků vůči bankám včetně úroků z prodlení podle smlouvy o úvěru, v případě půjček, finančních operací (např. eskontace cenných papírů). Nepatří sem kapitalizované úroky, které se zahrnují do pořizovací ceny nehmotného a hmotného investičního majetku. Kapitalizace úroků se zahájí prvním použitím úvěru nebo půjčky na tento účel. Je-li úvěr nebo půjčka použit i na jiný účel, a to doložený věcně i hodnotově, účtují se úroky proporcionálně na jednotlivé účely.

(1.3) Na vrub účtu 563 - Kursové ztráty se účtují kursové rozdíly vznikající na účtech pohledávek a závazků, při inkasu či úhradě a na finančních účtech (účtech účtových skupin 21, 22, 25 a 26) při uzavírání účetních knih.

(1.4) Na vrub účtu 568 - Ostatní finanční náklady se účtují náklady peněžního styku, zejména bankovní výlohy, pojistné, náklady spojené se získáním bankovních záruk a obdobné bankovní výlohy, jakož i depozitní poplatky s výjimkou případů, kdy se tyto položky stávají součástí pořizovací ceny majetku.

(2) Účtová skupina 57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů

(2.1) Na vrub účtu 574 - Tvorba rezerv se účtuje tvorba rezerv týkajících se finančních nákladů (např. rezerva na kursově ztráty), se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 454 - Rezerva na kursově ztráty nebo 459 - Ostatní rezervy.

(2.2) Na vrub účtu 579 - Tvorba opravných položek se účtuje souvztažně ve prospěch účtů 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám, 096 - Opravná položka k finančním investicím a účtů účtové skupiny 29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku.

Čl. IV

Obsahové vymezení účtové skupiny pro mimořádné náklady

(1) Účtová skupina 58 - Mimořádné náklady

(1.1) Na účtech této účtové skupiny se zachycují operace neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti podniku, jakož i případy mimořádných událostí nahodile se vyskytujících.

(1.2) Na vrub účtu 581 - Náklady na změnu metody se účtují změny ve způsobu ocenění majetku (v souladu s ustanovením §8 odst. 3 zákona) se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného majetkového účtu, respektive příslušného účtu v účtové skupině 07 - Oprávky k nehmotnému investičnímu majetku a 08 - Oprávky k hmotnému investičnímu majetku.

(1.3) Na vrub účtu 582 - Manka a škody se účtují manka a škody na majetku, s výjimkou schodku u pokladni hotovosti a cenin, které se zaúčtují vždy jako pohledávka vůči hmotné odpovědné osobě, a dále částky chybějících cenných papírů, kdy je nutno uvést tyto položky v oddělené analytické evidenci k příslušnému účtu v účtových skupinách 06 a 25 "Cenné papíry v umořovacím řízení" a zahájit umořovací řízení. Nároky na náhrady mank se účtují ve prospěch účtu 688 - Ostatní mimořádné výnosy. Rovněž nároky na náhradu škody, vyúčtované na účtu 582 - Manka a škody, se účtují ve prospěch účtu 688 - Ostatní mimořádné výnosy. Na vrub účtu 582 - Manka a škody se rovněž účtuje jak celková, tak částečná škoda na nedokončené rostlinné výrobě. Částečnou škodu na nedokončené rostlinné výrobě lze vyjádřit ve výši úhrady od pojišťovny.

Jsou-li stanoveny normy přirozených úbytků zásob, neúčtuje se na účtu 582 o úbytcích v rámci těchto norem. Ty se účtují podle charakteru zásob na vrub účtů 501 - Spotřeba materiálu, 504 - Prodané zboží, nebo na vrub příslušného účtu v účtové skupině 61 - Změny stavu vnitropodnikových zásob. Nutné porážky zvířat a konfiskáty se účtují jako prodej zvířat, a to i v případě, že není dosaženo tržby.

(1.4) Na vrub účtu 584 - Tvorba rezerv se účtují položky rezerv na náklady charakteru mimořádných nákladů se souvztažným zápisem ve prospěch některého z účtů rezerv v účtové skupině 45.

(1.5) Na vrub účtu 588 - Ostatní mimořádné náklady se účtují např. opravy nákladů minulých účetních období, pokud jde o významné položky, jakož i náklady z titulu postoupení, popř. ukončení hospodářské činnosti, či složky hospodářské činnosti účetní jednotky se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 597 - Převod provozních nákladů, popř. účtu 598 - Převod finančních nákladů.

(1.6) Na vrub účtu 589 - Tvorba opravných položek se účtuje souvztažně ve prospěch příslušných opravných účtů účtových skupin 09 - Opravné položky k investičnímu majetku (s výjimkou účtu 097 - Opravná položka k nabytému majetku a 098 - Oprávky k opravné položce k nabytému majetku), 19 - Opravné položky k zásobám a účtu 391 - Opravná položka k pohledávkám, pokud mají vztah k mimořádným nákladům.

Čl. V

Obsahové vymezení účtové skupiny pro daně z příjmů a převodové účty

(1) Účtová skupina 59 - Daně z příjmů a převodové účty

(1.1) Výše splatných daní při uzávěrcе účetního období se zachycuje na vrub účtů 591 - Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná, pro část týkající se hospodářského výsledku z běžné činnosti, 593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná, pro část týkající se mimořádného hospodářského výsledku, se souvztažným zápisem ve prospěch účtu 341 - Daň z příjmů.

(1.2) Výše odložených daní vypočtená podle daňových zákonů z dočasných rozdílů mezi daňovým základem a účetním ziskem před zdaněním (viz úvodní ustanovení [čl. X](#)) při uzávěrcе účetních knih se zachycuje podle svého charakteru na účtu 592 - Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená, pro část týkající se hospodářského výsledku z běžné činnosti, a na účtu 594 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená, pro část týkající se mimořádného hospodářského výsledku, se souvztažným zápisem na vrub, resp. ve prospěch účtu 371 - Odložená daňová pohledávka a závazek.

(1.3) Na vrub účtu 595 - Dodatečné odvody daně z příjmů se účtují doměrky daně za minulá léta a ve prospěch tohoto účtu vratky daně za minulá léta.

(1.4) Na účtu 596 - Převod podílu na hospodářském výsledku společníkům se účtuje nárok na podíl na zisku či povinnost úhrady ztráty vůči společníkům veřejné obchodní společnosti nebo komplementářům komanditní společnosti (souvztažný zápis je na účtu 364, resp. 354).

(1.5) Ve prospěch účtu 597 - Převod provozních nákladů se účtují např. náklady související s postoupením nebo ukončením hospodářské činnosti, či složky hospodářské činnosti účetní jednotky se souvztažným zápisem na vrub účtu 588 - Ostatní mimořádné náklady nebo na vrub účtů účtové skupiny 56 - Finanční náklady, jestliže se jedná o náklady finančního charakteru.

(1.6) Ve prospěch účtu 598 - Převod finančních nákladů se účtuje převod na vrub provozních nákladů (např. účet 548 - Ostatní provozní náklady), popř. na vrub některého z účtů účtové skupiny 58 - Mimořádné náklady, v zájmu objektivního vykazání provozního, finančního a mimořádného hospodářského výsledku.

[Účtová třída 6](#)